

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR: HELYBEN: EGY ÓRA 1 KORONA, NEGYEDÉVRE 3 KORONA, VIDÉKEN: EGY ÓRA 1 KORONA 50 FILLÉR, NEGYEDÉVRE 4 KORONA 50 FILLÉR

PÁRTOKTÓL FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNT
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 49

Ördögi álmok

Debrecen, szeptember 2.

Néhány hónapja még csak, hogy széles Magyarország egynemely városában sörivő emberek összejöveleteket tartottak sub titulo köztársasági párt, és megúnván a hagyományos bihari-pontok csemegézését, respublika-pontokkal csuszatták le edzett torkukon az árpalé korsóit, suitjeit (értsd vágás). Hogy mennyit, ez mindig a pontok csiklandós izétől függött. De nincs kizárva az sem, hogy ez a nagyargyizmus — így keresztelték el e valószínűleg köztársasági spiszburgerek Nagy György uram köztársasági légyfogdosását — nincs, mondom, kizárva, hogy azért burjánzott fel itt ott ez a nagyargyizmus, mert az orvos egyik-másik hazafinak tiltotta a pipázást, nem bírván el gyomra a jó töltött-káposztát úgy, mint régebben. Hogy ez a tilalom csak bus kedvre hangolhatta e szerencsétlen polgártársainkat, érthető. S miben keressen a bus magyar szivvigasztalást és feledést? Hát mentsük meg a hazát a királyoktól. Mondom, ennyi komolyság lehetett a nagyargyizmusban.

S mi történt! A kormány lappangó veszedelmet látott e söröző vagy rossz gyomru magyarok gyülekezésében s keserű kedvük nyilvánításában; betiltotta eszmét aligha váltó kupaktanácsaikat és bennük fakadt irodalmi produktumaikat. Rendben van. A kormánynak jobb szeme s finomabb érzéke van, mint nekünk, olyat is meglátott

s észrevett bizonyára, amit mi közönséges érzékekkel meg nem foghatunk. Viszont azonban vannak különös jelenségek Magyarországon s a Szent István kormánya alatt élő országokban, amelyeket már mi is észreveszünk, mert kiméretlen durvasággal rontanak neki idegeinknek; hogyné éreznék őket meg a tökéletesebb szervekkel bíró magyar kormány!

Mi megszoktuk már, úgy élni s beszélni — volt erről szó — mintha Kárpátoktól Adriáig Bocskai hajdúi turnák a hős magyar ősoktól örökölt első foglalású kövér földeket. Persze egymást tépázzuk, egy pár kemény magyar koponyát, ha be is verünk, attól nem vész még el Hunnia. S elfeledkezünk a több millió oláhról és horvátról — hogy csak a legtöbb fejű sárkányokat említsen — akik nem szünek meg napról-napra a magyar állam területi épsége ellen támadni, meglévő történelmi rendjét s szerkezetét akarván — hogy enyhén szóljunk — fölbontani és helyébe a maguk álamit megvalósítani. Álom, álom... de milliók hisznek az álomban. Megálmodja a színes álmot egy-kettő s szóval, írással ezrekbe, százezrekbe, milliókba szuggerálják belé, s milliók hisznek a nekik szép álomban... s amiben milliók hisznek, az ha ma álom is, egyszer valamiképp valóságot ölt.

Hánynak kedves álma most már Magyarországon, hogy Erdélyt autonóm tartományként kell Szent István koronája alatt kormányozni! Persze király s haza (összehaza) iránti törhetlen hűséggel fog az auto-

nóm Erdély viseltetni. De Mihály vajda szelleme, melyet Havasföld, Moldvo s Erdély egyesítésén lelkesedett s fáradt, a kelő pillanatban feltámad halottaiból... s tudni kell, hogy Erdély, ha akarjuk a Tiszáig is elnyulik, mint az új Romániától befelé Bulgáriába.

A Dráván túl s messze benn a Karszt kopár sziklái közt s a szelid, majd haragos Adria mentén milliók álmodják már — s álom s valóság közt már emosódnak a határvonalak — hogy Horvát- s Magyarországon valamilyen perszonál unióban élnek, a tengerhez a magyarnak semmi köze; a horvát nemzeti királyság — persze Szent István koronájával megegezve — ébredőben van több százados álmából.

A Szent István koronája alatt felbontatlan egységbe szerveződött államrend s lét ellen ezek az álmok államtest csonkító, gyilkosságot szuggeráló gonosz álmok. S az álom titokzatos valami, nem is tudjuk tán a határt sem megszabni, hol végződik az ember álma s kezdődik éberléte. Van emberek s népfajok a kultura alsó fokain, melyek éberen épp oly kevésé cselekszenek szabadon, mint álmukban.

A magyar állam, mely a történelem hosszú századaiban, a keresztény kultura öntudatra, szabadságra nevelő világosságában, szenvedés, küzdelem, munka s emberiség-tápláló nemes tettek útján jutott el a létnek ama magasabb rendű formájába, melynek valaki egyszer e szavakkal adott a maga én-jére vonatkozólag kifejezést: ego sum—„én vagyok“. Ez a magyar ál-

ŐSZI KALAPUJDNOSÁGOK FEKETÉNÉL.

Az elhagyatott

Irta: Edmond Jaloux.

Vidéki városkában nem telepedhetik le egy idegen anélkül, hogy a pletykát és a kicsinyes kíváncsiságot fel ne ébressze. És amikor madame Cancillier Aubagneba jött lakni, több hónapon át mindenki csak vele foglalkozott. Egy ódon házban bérelt lakást magának, a melynek ablakai magányos térségre nyíltak, amelyet két platán árnyékol be és kerek medence ékesített. A hegység lakói bizalmatlansággal figyelték ezt a fiatal, szőke, nagyon szép asszonyt, aki bágyadtnak, fáradtnak látszott és akinek olyan kékek és karikásak voltak a szemei. Kérdezték felőle öreg cselédjét, akit magával hozott, de aki meglehetősen durván utasította rendre a kíváncsiskodókat. Csak azt tudták meg róla, hogy özvegy s hogy azért választotta a Provence e kies kis zugát, hogy itt zavartalan nyugalomban élhesse napjait. Némelyek, a bátrabbak közül, be akartak férközni magányába; madame Cancillier nem fogadta őket. Három év múlva aztán megszűnt az érdeklődés iránta.

A berendezkedése sokáig tartott. Hónapokon át egyre érkeztek a ládák. Butorokat, könyveket, apróságokat csomagolt ki belőlük. Felaggatta a falakra, arcképeket helyezett el mindenüvé, szóval úgy rendezkedett be, mint aki állandóan ott akar maradni. És élt itten

egyedül, magányosan s még az utcára is keveset ment ki. És akkor is az esthomály védelme alatt és elhagyott, magányos tájakat kerestett fel.

Egy vasárnapon magából kikeltlen rohant be az öreg cseléd a szalonba, ahol urnője tartózkodott és némán bámult ki az ablakon, amely előtt a térség e napon még a szokottanál is szomorubb és üresebb volt.

— Asszonyom! — kiáltotta. — De Gaulnes ur itt van!

— Az nem lehet.

— Igen, asszonyom, itt van. És minden áron be akar jönni.

A madame Cancillier arcát minden vér elhagyta. Gépiesen dobolt az ujjával az előtte álló asztalkán.

És egy férfi már át is lépte a szalon küszöbét, magas volt, erős, lefésült, keményszálú, szürkülő hajusszal. Pár lépést tett előre és olyan hangon, amely csengő, kemény és becéző is volt egyszermind, mondá:

— Igen, Niolette, én vagyok, visszajöttem. Az asszony az ajtóra mutatott és remegő hangon mondta:

— Nem kellett volna visszajönni. Gonzague. Menjen tőlem! Távozzék! Távozzék!...

Majd szinte beleroskadott egy fotelbe és sirva fakadt.

Gonzague de Gaulnes ott maradt előtte de nem jött közelebb.

— Viszont akarom látni magát, Niolette. Hogy miért? Nem tudom. Talán mert soha, soha nem akadtam asszonvra, aki azt adta volna nekem, amit maga adott. A minap este semmi dolgom nem lévén, kinyitottam az íróasztalom egy rejtett fiókiát és átolvastam újra a maga leveleit. És tán életemben először tudtam értékelni igazán a maga szerelmét. — Ezért jöttem vissza. Megbocsát?

Az asszony felemelte a fejét:

— Soha, soha! Ugy szerettem magát, mint soha más asszony nem szeretheti. Gyerek voltam akkor, tiszta, hiszékeny, gyengéd. Ugy hittem magában, mint az istenemben. És maga megcsalt és maga bemoeskolott engem. És mikor az uram meghalt s én kértem, hogy vegyen feleségül, maga a szemem közé nevetett s mert félt, hogy nem hagyom mégsem, hát szó nélkül, bucsu nélkül elhagyott, eldobott magától, mint egy elviselt keztyűt. Belebetegettem a csalódásomba, közel voltam a halálhoz. Vajjon törődött-e maga mindezzel? Volt is magának ideje rám gondolni. Madame Sauze lépte nyomába szegődött. Ez volt az első hir, amelyet felépülésem után elmondtak.

— Igen. — felelte de Gaulnes — mindez igaz. De vajjon elhiszi-e nekem, ha azt mondom, hogy örült voltam és hogy csak ma tu-

lam nem tűrheti, hogy gyilkosságot szügeráló álmok zavarják meg polgárait s alattvalóit.

A minden más állammal szemben szuverén, magyar állam a maga „Ego sum” létét s tovább fejlődését úgy védi a maga terrénjében, ahogy legjobbnak látja. Senkit sem kérdezve, senki tetszésétől vagy gáncától nem félve.

Óriási szigorúságú törvényt kelle hoznia a kormánynak az állambomlasztó álmok ellen. Az anyaországban az országgyűlésnek, Zágrábban a szabornak.

Nem habozva, nem ingadozva, hanem keményen, ha itt-ott elevenbe vágna is.

Ha „vagyunk”, legyünk; de pipogya-ként, ha halni kellene, se haljunk!

F. B.

Botránynya dagad a moratoriumos indítvány

Viszhang
az ország sajtójában

Az egyik fővárosi esti újságban a „Napban” a következő hír látott napvilágot:

Moratórium — nálunk? A debreceni iparkamara átiratot intézett a nagyváradi kamarához, amelyben azt tanácsolta, hogy indítsanak akciót egy magyar moratórium érdekében. Az átirathoz hat szakasz törvénytervezetet mellékel a debreceni kamara, melynek első paragrafusa kimondaná, hogy minden 1912. június 1. óta keletkezett pénzkölcsön visszafizetésére 1914. év augusztus 31-ig moratórium adatként. A második szakasz: hat százaléknál magasabb kamat nem szedhető; harmadik: tőketörlesztésnél félévenként csak 10 százalék követelhető. A többi szakaszok büntető intézkedéseket tartalmaznának. Általános

dom igazán, minő kincset vesztettem magában. Igen, szerettem más asszonyokat, de egyik sem tudja pótolni magát. Amikor állítottam, hogy szeretem, nem is szerettem igazán. Most szeretem . . .

— Hitttem magának, amikor hazudott. — Most nem hiszek.

— Hát nem maradt a szívében semmi a multból? Nem érez irántam semmi gyöngédséget már?

— Még csak gyűlöletet sem. Öröm és bánat nélkül látom viszont. Minden halott bennem. Öreg asszony lett belőlem. Menjen!

— Azért jöttem, hogy elmondjam, hogy nem tudom felejtetni s hogy megkérjem, szeressen egy kicsit . . .

Az asszony kacagni kezdett, élesen, keserűen, bántóan.

— Hogy én még szeressem? Ennyi megálázás, ilyen elhagyatás után! Maga megőrült! Hogy képzeled, hogy mindezek után még szerethetem? Azt hiszi tán, hogy felejtethetetlen? Vége van már közöttünk mindennek. Menjen!

— Könyörüljön meg rajtam, Niolette, esdve kérem! Most tudom csak, hol az igazság. Alázatos vagyok, nézze, bűnbánó! Magát szeretem, egyedül magát! Gyerek voltam, kezdjük újra. És maga szebb, mint valaha, Niolette!

— Távozzék! Nem hiszek többé magának. Minden szava hazugság. Unatkozott, hát így szólt magában: „Ez a kis Cancillier né nagyon szeretett engem valamikor. Biztos, ha elmegyek hozzája, megint bolondul majd érttem.” Azonban csalódott.

— Legalább egy biztató szót mondjon!

— Távozzék!

Ezuttal a harag egy villanása futott végig a férfi energikus vonásain.

— Jól van, — mondotta — Isten vele!

meglepetést és esodálkozást keltett mindenfelé a moratórium eszméjének megpendítése. A budapesti kereskedelmi- és iparkamara egyik illetékes vezető embere, akihez ez ügyben felvilágosításért fordultunk, azt mondotta A „Nap” munkatársának, hogy bármilyen rosszak is a pénzügyviszonyok, a moratórium eszméjét képtelenségnek és lehetetlenségnek tartja, amelyet semmi nem indokol s amellyel alig fognak a közgazdasági körök komolyan foglalkozni.

A világosan debreceni forrásból eredő közlemény arra a szerencsétlen beadványra céloz, amelyet *Vajda József dr.* debreceni ügyvéd adott be a *Kereskedelmi Csarnokhoz*. Az indítvány el fogja nyerni méltó sorsát s így az egyéb kárt nem tesz, minthogy foglalkoztatja a Csarnok választmányát.

De a közleménynek egyéb kellemetlen oldala is van. A lelkiismeretlen tudósítás nyomán ugyanis a Kereskedelmi Csarnokból már *Kereskedelmi Kamara* lesz s úgy szerepel, mint e komolytalan indítványnak szerzője. A közlemény tehát diszkreditálja az egész ország előtt e komoly testületet s egyben árt egy most megindult üdvös közgazdasági mozgalomnak is.

A vidéken is foglalkoznak az indítvánnyal s egyik nagyváradi lap ezeket írja:

Vajon meggondolták-e a debreceni javaslat szerzői, hogy egy ilyen mozgalomnak már a híre is elegendő, hogy a felénk induló, mimózaérzékenységi külföldi tőke milyen könnyen visszafordulhat az utjáról? *Meggondolták-e, hogy a moratórium egyenes megbélyegzése egy állam közgazdasági viszonyainak*, amelytől elszalad minden pénz és minden vállalkozás?

Azt hisszük, hogy mindezekre nem gondoltak a szerencsétlen debreceni ötlet megteremtői s meg vagyunk győződve, hogy a Kereskedelmi Csarnok úgy bánik el a moratórium-javaslatlaltal, ahogyan az megérdemli, komoly tárgyalás helyett elhelyezi a levéltárában örök mementóképpen, hogy mit képes létrehozni a felületesség és a meggondolatlanság!

Igaza van nagyváradi lapársunknak, *jól hiszi*. A Kereskedelmi Csarnok elnöksége,

Az asszony meghajította a fejét s nem felelt.

De Niolette Cancillier nyugodt, egyhangú életében a régi seb újra vérezni kezdett. Mivel sohasem hegedt be teljesen, most, hogy viszontlátta Gonzague-t, a zsákmánya, a tulajdona lett újra. Éppen mint a szakítás után, megint elviselhetetlennek érezte a magányt, a bánatát, Megbánás, vágyak zaklatták fel a lelke nyugalmát, tehetetlenül vergődött nyomorult rones gyanánt a szenvedélve hullámain. Egy gondolat, egy vágy uralta csupán, viszontlátni, viszontlátni ismét, minden áron, azt az embert, akit még mindig szeretett!

Egy este a nap leszálltát figyelte meg. A levegő nyomasztó volt, felhők borították el a napot, téglaszínű volt az ég és a föld. Rettenetes égháború volt készülöben. Mintha az elemek is összeesküdtek volna ellene. Mme Cancillier szinte belepusztult a rémületbe, fájdalmas kétségbeeséssel érezte egyedüllétét, rohant le a szobájába és leült az íróasztalához . . .

És Gonzague de Gaulnes nem is volt nagyon meglepetve, ahogy harmadnapra a következő levelet kapta:

„Hazudtam, Gonzague, hazudtam. Nem tudok nélküled élni. Hazudtam. Szeretlek még mindig. Jöjj vissza, jöjj vissza hozzám! Bocsánatot kérek tőled mindazért, amit a minap mondtam. Örült voltam a haragtól! Értsd meg. Ilyen hallgatás, ilyen szakítás után . . . Mondd újra, hogy akarsz szeretni! És engedj hinnie, hogy igazat mondtál. Tudom, hogy nem voltál őszinte, hogy játék volt az egész, de olyan szép voltál! Szeress! Add vissza a fiatalágomat, az életemet! Azután tehetsz, amit akarsz, megcsalhatsz, megalázhatsz, elhagyhatsz újra . . . Mit bánom én! Jöjj vissza! . . . Jöjj! . . . Várlak! . . .

mint minden indítványt kötelességszerűen a választmány elé terjeszt, de ott azután meg is fogják adni arra a méltó választ.

A szerelmes tüzér tragédiája

Öngyilkos debreceni katona

Makacsul a halálba vágyott, alaposan életunt debreceni katonalegény tragikus körülmények között fejezte be életét tegnap a nagyváradi csapatkórházban. Öngyilkos lett egy köztüzér, nem azért, mintha valami szokatlan rossz dolga lett volna, hanem a szerelem volt az, ami elviselhetetlenné tette számára a gondolatot, hogy három évig távol éljen otthonától. Az esetről a következőket jelent a nagyváradi tudósítónk:

Vasárnap éjjel tért haza négy napi szabadságának leteltével Debrecenből *Jóna László*, a nagyváradi 19-ik tábori tüzérezred közlegénye, aki *Jóna László* jómódu debreceni hentesmesternek a fia. Reggel, amikor a hornista megfujta az ébresztőt, egymásután ugrottak ki ágyaikból a felriasztott legények, csak *Jóna László* maradt fekvé, sápadtan elnyulva és *hörögve*.

A szobaiügyeletes káplár jelentést tett az inspekciós tisztnek, akinek értesítésére a csapatkórházból *Kovács dr.* segédorvos sietett a tüzéraktanyába, ahol megállapította, hogy *Jóna László morfiummérgezést* követett el. Az eszméletlen legényt gyomormosás után beszállították a csapatkórházba, ahol különböző injekciókkal, hosszas fázadozás után sikerült *Jónát* némileg eszméltre téríteni. — Amennyire az lehetséges volt, *Feldmann Miklós dr.* főtörzsorvos kihallgatta a legényt, a ki egyre csak arra kérte orvosait, hogy hagyják meghalni.

Megállapították az orvosok, hogy *Jóna László egy egész és husz centigramm morfium-tablettát vett be*, amely oly szokatlan mennyiség, hogy a mérgezés halálos következményei iránt alig lehetett kétség, mindazonáltal *Feldmann Miklós dr.* főtörzsorvos *Schatz dr.* ezredorvos és *Kovács dr.* segédorvos a legnagyobb önfeláldozással mindent elkövettek, hogy megmentsek a halálraszánt legény életét. Hogy egyebet ne mondjunk, a három orvos öt teljes órán át mesterséges lélegzéssel próbálták *Jóna László* életét meghosszabbítani, azonban ez a kimerítő munka sem segített, mert délutáni négy órára, tüdőbénulás következtében meghalt a legény.

Az öngyilkosságról a kórház parancsnoka táviratilag értesítette a köztüzér Debrecenben lakó szüleit, akik közül a kora esti órákban Nagyváradra érkezett *Jóna László* édesanyja, aki azonban már csak fia holttestére borulhatott.

— Tudtam, hogy szegény Lacimnak ez lesz a vége, — mondta zokogva az öngyilkos tüzér édesanyja. — Hiszen amióta besorozták katonának, azóta nem tudott szabadulni a halál gondolatától. Egyszer abban a pillanatban toppantam be a szobájába, amikor a forgópisztoly csövét homlokához illesztette, hogy agyonlője magát. Még volt idő, hogy kicsavarjam kezéből a fegyvert. Egy más alkalommal levetette magát a házunk első emeletéről, de akkor csodálatosképpen nem történt komolyabb baja. Most azután végrehajtotta régen tervezett öngyilkosságát.

— És miért akart meghalni a fiau? Tán a katonaelet? — kérdezték tőle.

— Nem hiszem. Sohasem panaszkodott. Az volt a baja, hogy *szerelmes volt a fiau*. — *Meg akart nőszülni* és abban hátráltatta a katonaság. Hiába mondtuk neki, hogy a többi legény is a katonasor után nőszül, ő nem tudta kivárni.

— És honnan kapott a fiau olyan sok morfiumot? Hiszen ahhoz nem oly könnyű hozzájutni?

— Volt az már neki régen. *Egy debreceni festő barátjától kapta*. Otthon rejtetet-

te és kerestük is a nagy mérget, de nem tudtuk megtalálni. Most vitte el magával a rejtkehelyről, amikor odahaza járt.

A kórház parancsnoksága értesítette az öngyilkosságról a debreceni rendőrhatalóságot, amely megindította az eljárást annak kiderítése végett, hogy ki és milyen körülmények között adta a veszedelmes mérget az öngyilkossá lett tüzernek, akinek zubbony-zsebében megtalálták a morfiom-tabletták üvegtokját, amelyen a memnyiségjelzés is fel volt tüntetve.

Jóna Lászlót ma délután temették katonai parádéval a nagyváradai csapatkórház hullakamrájából.

Négyezer koronás lopás

A kijátszott bizalom

A nádudvari csendőrség nagyszabású hűtlenséget leplezett le a napokban. Bleyer József termény- és fűszernagykereskedő hónapok óta tapasztalja, hogy valaki áruraktárát dézmálja. Buza, rozs és egyéb nyerstelemek tüntek el a magtárból, anélkül, hogy csak sejteni lehetett volna, ki követi el a napnap után történő lopásokat. Papp Imre volt a nagykereskedő bizalmasa, akinek kezén valamennyi áruraktár kulcsa megfordult, erre az emberre azonban a legtávolabbról sem mert gyanuszkodni, annyira meg tudta nyerni a kereskedő bizalmát.

Persze, jöttek-mentek az alkalmazottak a kereskedő házában, aki mindenkit gyanuba vett Papp Imrén kívül. Természetesen, annak rokonsága is felül állott minden gyanusításon.

— Felelek értük, akár magamért! — mondta a kereskedő bizalmasa.

Az elmúlt hónapban azonban gyanus dolgokat kezdtek suttogni a faluban úgy Papp Imréről, mint ennek sógorairól, Barató Jánosról és Szabó Józsefről, akik ugyancsak vigéletet éltek. Ugy, hogy a csendőrség is figyelni kezdte a jeles rokonságot, melyről nemsokára kiderült, hogy valóságos dugáru üzletet tartottak fenn a községben. Így buzát, lisztet és más árukat adogattak el a község népének, melyeket Papp Imre lopott egy álkulcs segítségével Bleyer Józseftől.

A hűtlen alkalmazott ugyan tagadta, hogy lopás útján jutott az áruhoz, de mikor a csendőrség az elfogott emberek lakásán megtalálta az ellopott árukat, megtörték és bevallották büneiket. Papp Imre volt a bünszövetkezet feje, aki álkulcs segítségével éjjelente behatolt a raktárakba, ahonnan a szükségletet napról-napra biüntársai segítségével elvitte s a megrendelőkhez szállította. A csendőrség a megtévedt embereket előzetes letartóztatásba helyezte, majd a mai napon bezárolta a debreceni kir. ügyészség fogházába. A meglöpött kereskedő kára állítólag meghaladja a négyezer koronát.

Minisztertanács. Fővárosi tudósítónk jelenti: Holnap, szerdán délelőtt tíz órakor minisztertanács lesz, amelyen a kabinet tagjai valamennyien részt vesznek.

A létszámemelés. Fővárosi tudósítónk táviratozza: Szeptember hó közepén Bécsben közös minisztertanács lesz, amelynek tárgya az új közös költségek, a létszámemelés és a delegációk idejének megállapítása lesz. — A király éppen azért ez időben tartja meg kihallgatásait és így az Ischlben tervezett audienciák elmaradnak.

A létszámemelésre vonatkozóan a *Bud. Tud.* illetékes helyről nyert információ alapján jelenti: Az utóbbi időben mind sürűbben látnak napvilágot a létszám fölemeléséről szóló közlemények. A létszámemelés kérdése még az előkészítés stádiumában van s így arról senki sem tudhat. A törvényjavaslatot

az idén benyújtják ugyan, de a több katona behívása csak 1914. októberben haitható végre. Ez eredetileg is így volt tervezve.

A város és a gazdasági válság

Nyiregyháza intő példája

Élénk visszhangot keltett mindenütt, de különösen kereskedői és iparos körökben annak a mozgalomnak a híre, amelyet szövetkezeti igazgatósági tagok kezdeményeztek s amelynek célja a debreceni hitelélet szanálása és különösen az elmerüléssel fenyegetett kis ekszisztenciák megmentése. Mindenütt megnyugvással fogadták azt a hírt, hogy a mentési akció vezetését olyan kiváló emberek vették kezükbe, akiknek személyisége, pozíciója, tekintélye garancia a mozgalom komoly tendenciája mellett s biztató jel annak sikerére. Mindenki reménykedik, hogy ezek a férfiak megtalálják a szanálás módját is, a megoldási módot, amely kivezető út lesz a mai rettenetes helyzetből.

A föltámadt reménységnek alapja is van. Mert föl kell tennünk és föl is tételezzük, hogy a részvénytársasági pénzüntézetek, a bankok maguk is belátják a tarthatatlan helyzet rettenetes súlyát. A belátás elől nem zárkozhatnak el, mert szemek elé rajzanak a fenyegető rémségek minden jelenségei.

Igy elsősorban komoly megfontolást érdemel az, hogy kit is érint a kisékszisztenciák tönkremenetelének, amit, ha a most megindított mozgalom az illetékes és hivatott tényezők közönyössége, vagy tartózkodása miatt eredményre nem vezetne, követ a nagyobb s ma még erősebb hitt tényezők összemomlása is.

Az egyes ekszisztenciák tönkre jutása elsősorban a közt fogja kegyetlen csapással sújtani. Hogy mit jelent s hogy miként következtethet be ez a helyzet, élénken és szomoruan mutatja Nyiregyháza példája. Ott nincsenek szövetkezetek olyan számban, mint Debrecenben, ott nem volt telekspekuláció és a gazdasági helyzet sulya mégis *összeropantotta a gazdasági életet* s nemrég előállott ennek következményeképpen az a helyzet, hogy Nyiregyháza, a város maga konstatalni volt kénytelen, hogy ez év első felében az előirányzatában fölvevett összegnél *168,000 koronával kevesebb folyt be*, ami által nagy zavarok állottak elő s így a *78 százalékos pótdoból a kiadásokat fedezni nem lehet*. A bevétel csökkenésének egyedüli oka: hogy kereskedők, iparosok mentek tönkre s megszűntek a városra nézve *jövedelmező alanyok lenni*. Építkezés nincs, munkaalkalom nincs.

Az egyedek pusztulása ime így okozta a köz bajait.

Szomorú példa, elrettentő példa. Mi lesz, mi lehet nálunk Debrecenben, ahol a viszonyok még rosszabbak, mint Nyiregyháza, sulyosbitva még azzal az állapottal is, amelynek magváltoztatásán az említett mozgalom megindító fáradoznak. *A sok cégnek föloszlása, a kisékszisztenciák tönkremenetelése itt is a köz, a város életére fog kellemetlen befolyást gyakorolni*. Az elmaradt adók helyét ismét pótdoból kell fedezni s ez újabb ter-

het azok vállaira kell majd rakni, akik maguk is nyögve viselik már a viszonyok okozta eddig is nehéz terheket.

Mindezeket a tényeket, mint hatalmas mementot idézzük, hogy a megindult mozgalmat minden tényező segítse sikerre és pedig teljes erővel és a legnagyobb sietséggel.

Kolera Bereg megyében

Huszonöt gyanus megbetegedés — A máriapócsi bucsu elmarad

Beregszászról táviratozzák, hogy Bereg vármegyében a kolera erősen terjed. Hivatalosan megállapították, hogy a járványt *Galiciából hurcolták be* a felsőmagyarországi vidékre. Szolyva és Vánj községekben több gyanus megbetegedés, néhány *haláleset* is fordult elő. A szolyvai esetekről megállapította a bakteriologiai vizsgálat, hogy *ázsiai koléráról van szó*.

A bereg megyei alispáni hivatal nyilatkozata szerint a *Latorca folyó vize teljesen meg van fertőzve kolerabacillusokkal* s a munkács-stryji vasutvonalon van a járványfészek. A közbeeső két községben és pedig Volocón és Kisszolyván több megbetegedés, valamint szombatán *öt haláleset fordult elő*; Volocón három haláleset, Kisszolyván kettő. Az alispán eltiltotta az egész vármegye területén a Latorca folyó vízének használatát. A folyó mentén katonaság van, amely vigyáz arra, nehogy a lakosság a tilalom ellenére a Latorca folyó vizét használja. A mai napon *Gulácsy István* alispán, *Blum* közegészségügyi felügyelő és a vármegyei főorvos a helyszínre mentek.

Újabb jelentések szerint Solvva és Volóc községekben eddig *huszonötön betegedtek meg koleragyanus körülmények között*, akik most az ideiglenes kolerabarakkokban fekszenek. A szolyvai és az alsóvercekei szolgabíró-ság intézkedésére Galiciából egyáltalán senkit sem engednek be.

Nyiregyházáról táviratozzák: Bereg vármegye alispánja az összes környékbéli vármegyékhez átiratot intézett, amelyben értesítette az alispánokat a Kisszolyván és Volocón előfordult koleramegbetegedésekről és halálesetekről.

Mikecz Dezső, Szabolcs vármegye alispánja a távirat vétele után rendeletet bocsátott ki a járási főszolgabírákhoz, hogy a kolerafertőzött vidékekről jövő utasokat tartóztassák fel és közigazgatási uton terelék vissza lakóhelyükre. Az alispán ugyancsak táviratban kérte *Papp Antal* munkács-i görög katolikus püspököt, hogy a saját hatáskörében intézkedjék, hogy az idén a *máriapócsi bucsu a járványra való tekintettel ne tartsák meg*.

A belügyminiszter közegészségügyi ügyosztálya ma közhírré tette, hogy Bereg vármegye Kisszolyva községében 4 koleragyanus megbetegedés történt. A betegek közül ketten meg is haltak. A bakteriologiai vizsgálat mindegyiknél ázsiai kolérát állapított meg.

Közoktatás

Beiratás. A debreceni nyilvános m. polgári fiúiskolában (Csapó-utca 58. sz.) az 1913/14. tanévre szóló beiratkozások d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig eszközöltetnek. Az igazgatóság.

Felvétel a D. M. K. E. internátusba. A D. M. K. E. nagyszabású, modern nevelőintézete szeptember 1-én megnyílik. Az intézet igazgatósága felvesz gimnáziumba, reálkereskedelmi- és polgári iskolába járó tanu-

Iskolakötények, Csipkeáruházában, Sas-u. 4. Telefon 12-50

HIREK

— **Gróf Apponyi Albertné balesete.** Pozsonyból táviratozzák: Súlyos baleset érte tegnap Aponyi Albert gróf feleségét. A grófnő eberhardi kastélyának a parkjában sétált, közben a nedves fűvön elcsuszott és oly szerencsétlenül esett el, hogy jobb lábán súlyos ficamodást szenvedett. A megsérült grófnét azonnal ágyba fektették és orvost hívtak, aki a kegyelmes asszony sérülését súlyosnak találta. Napok telnek el, amíg a grófnő elhagyhatja az ágyát.

— **Orvosi körökből.** Balkánvi Ede dr. tb. városi főorvos hazaérkezett szabadságáról és megkezdte rendeléseit.

— **Kinevezés és áthelyezés.** A vallás-és közoktatásügyi miniszter Némethy Kázmér siketnéma ínt. tanárt a siketnémák debreceni intézetébe kinevezte. Fialkovits Gyula tanárt, a siketnémák ungvári intézetétől a siketnémák debreceni intézetéhez. Tóth Arpád tanárt a siketnémák debreceni intézetétől a siketnémák ungvári intézetéhez helyezte át.

— **Karcag város marad.** Karcag város képviselőtestülete — mint annak idején jelentettük — elhatározta, hogy tekintettel azon nagy terhekre, melyek a városi adminisztrációval járnak, a belügyminiszternél kéri rendezett tanácsu városának nagyközséggé való alakulhatását. Sándor János belügyminiszter 109.634/1913. III. A. szám alatt most küldötte le Jász-Nagykun-Szolnokmegye alispánjához határozatát, mellyel a város kérelmét elutasítja. Az alispán 17.240/913. szám alatt még ma értesítette erről Szent-Tóth Kálmán dr. polgármestert. A határozat valósággal konsternálta Karcag közönségét, mely bizonyosra vette a nagyközséggé való alakulást. A képviselőtestület legutóbb is 24 tagu bizottságot küldött ki, hogy a belügyminiszternél a képviselőtestület kívánságának teljesítését megsürgesse, a kiküldötték azonban nem hajtották végre a közgyűlés határozatát, s az elutasításért most őket akarják felelőssé tenni.

— **Fabinyi Lily tudományos küldetésben.** Fabinyi Lily Fabinyi Rudolf dr. kolozsvári egyetemi tanár leánya egy évvel ezelőtt a debreceni színtársulatnak volt a tagja. Az árvamegyei magyar és tót lapokból olvassuk, hogy Fabinyi Lily a Nemzeti Múzeum megbízásából tanulmányuton jár felső Árvában. Egy kolozsvári lapnak Fabinyi Lily levelében ad felvilágosítást és utiról a következőket írja levelében:

— A B. H. „Gorálok“ című cikkét annak idején én írtam volt s ennek alapján a Magyar Nemzeti Múzeum tanulmányutra küldött felső Árvába, ahol öt hetet töltöttem s most utban vagyok hazafele. Tanulmányutam keretében több lengyelöldi gorál-múzeumot is látogattam meg, úgy Zakopanén, mint Krakóban, hol is igen érdekes politikai egyéniségeket volt szerencsém megismerni.

— **Egy abbanmaradt kisajátítás.** Debrecen törvényhatósági bizottsága még tavaly elhatározta, hogy Schäffer Dávid Hüvelyes-utca 11. számú ingatlanát megveszi. Meg is kérték és kapták rá a kisajátítási engedélyt. A változott körülmények folytán azonban a tanács elállott a vételtől s ugyanilyen értelemben határozott a közgyűlés is. Schäffer Dávid a közgyűlési határozatot sérelmesnek tartotta s megfélebbzte. A belügyminiszter azonban a felebbezést elutasította és jóváhagyta a közgyűlés határozatát, mert szerinte is a közgyűlésnek joga volt visszavonni a vételtől.

— **Este pont 7 órakor kezdődnek** minden hétköznap az Uránus (Korona-passage) előadásai. Folytonos bemenet, utolsó bemenet 10 órakor. Telefon szám 3-28.

— **A bolgár bank sikkasztója.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: A budapesti büntető törvényszék vizsgálóbírója tegnap délután hallgatta ki a „Banque Generale de Bulgarie“ letartóztatott főkönyvelőjét. A kihallgatást megelőzőleg a bank előterjesztéssel élt, amelyben kijelentette, hogy a tulhitelezést fegyelmi vétségnek minősíti és ezért kívánja az eljárás folytatását, de a fedezetlen bonok alapján fölvevett mintegy tízezer koronát sikkasztásnak minősíti és ezen a címen fentartja a feljelentést. Szegfű Lajos a kihallgatása során azzal védekezett, hogy a bonok alapján szabályszerűen utalványozott a fiókintézet főnöke és az összeget a pénztáros fizette ki. Szerinte nem lehet szó sikkasztásról, mert ő csak előleget vett fel. A vizsgálóbíró ezt a védekezést a sikkasztás beismerésének tekintette és a kihallgatás befejezése után kihirdette előtte az előzetes letartóztatást elrendelő végzést. Szegfű Lajos a végzés ellen felfolyamodást jelentett be a vádtanácsához, amely holnap, vagy holnapután fog határozni a szabaddá helyezés vagy fogvatartás kérdésében.

— **Felfüggesztett tanfelügyelő.** Szentéről jelentik: A közoktatásügyi miniszter felfüggesztette állásától Gulyás Ferenc dr. tanfelügyelőt, aki súlyos anyagi bajokkal küzdve, állásával össze nem egyeztetethető módon igyekezett pénzt szerezni.

— **Megevett tudós.** Londonból táviratozzák: Farmer János tudóst, aki Ujguinában végezte kutatásait, a pápuák megölték és megették.

— **A toneszói virágáros leány.** az „Uránus“ (Korona-passage) mozgó-színház nagy sikert aratott 3 felvonásos színes drámája ma este — 7 órai kezdettel — utoljára kerül bemutatásra. Ne mulassza el senki e csodás látványos mozarabot megtekinteni.

— **Debrecen az aviatikáért.** Debrecen város közgyűlése legutóbb elhatározta, hogy az Aero-klubnak kétszáz korona segélyt szavaz meg. A belügyminiszter ezt a határozatot most jóváhagyta.

— **Nagy György ellenáll.** Nagy Györgyről, a marienbádi szépségverseny győzteséről jelenti szegedi tudósítónk, hogy igazságszolgáltatási összetűzése volt Nagy Ernő szegedi vizsgálóbíróval. A vizsgálóbíró több köztársasági ügyben megidézte Nagy Györgyöt, aki megjelent, de kijelentette, hogy mivel az ügyesség törvénytelenül üldözi a köztársaság apostolait, ő a maga részéről ezentul semmiféle idézésre nem fog reagálni, ezuttal pedig megtagadja a vádirat átvételét. A vizsgálóbíró minderről jegyzőkönyvet vett föl.

— **A Panama-csatorna megnyitása előtt.** Mexikóból táviratozzák: A Panama-csatorna utolsó gátkapuját ma döntötték be. Valószínűen holnap átfut a csatornán az első hajó.

— **Az Első Magyar Általános biztosító** társaság főigazgatója hivatalos óráit újból d. e. 8—12-ig, d. u. 2—5-ig tartja.

— **Méltóztassanak fölkeresni** Frank Sándor női divatkellme és fehérenemű különlegességek üzletét Debrecen, Piac-utca 69. sz. Az új vármegyházával szemben. Telefon: 12-56. sz.

MANDEL LIPÓT

PIACZ-UTCA 28.

→ ISKOLA ←

CZIPŐI

LEGJOBBAK

— **Villámcsapás egy templomba.** Bécsből táviratozzák: Tegnap éjjel nagy vihar vonult át a fővároson. Félkettő tájban egy villám csapott be az I. kerületben levő minorita templomba, mely egyike Bécs legrégebb műemlékeinek. A 400 esztendő templom tetőzete kigyulladt. A közelben álló rendőr észrevette a felcsapó lángokat, de a tüzoltóságot csak jókora késedelmekkel tudta értesíteni, mert a vihar elrontotta a telefonvezetékét. Nagyszámu tüzoltóság vonult ki és főképen azon dolgozott, hogy ezeket az épületeket megvédje a veszedelemtől. Háromnegyed három tájban sikerült a tüzet eloltani, de a templom tetőzetének mintegy fele leégett. A kárt 15—20,000 koronára becsülik. A templomban a veszedelem idején csak Querta sekrestyés, ennek hatvannégy éves, ágyban fekvő és teljesen béna felesége és egy templom-szolga voltak. Mind a hárman aludtak, mikor a tűz kitört és a tüzoltók először a templomszolgát, majd a sekrestyést keltették fel, azután pedig az öreg asszonyt cipelték le.

— **Az Uránus (Korona-passage) mai kiváló műsora.** 1. Pathé ujság, rendkívüli nagy tartalommal. 2. A mormon szerelme, amerikai dráma. 3. Móric hasonlít a miniszterhez, kacagató. 4. Zsuzsi ügyetlen, bohózat. 5. A toneszói virágáros leány, színes dráma 3 részben. Előadás kezdete este 7 órakor. Folytonos bemenet, utolsó bemenet 10 órakor. Rendes helyárák. Bérlet, tisztviselő- és trafik-jegyek érvényesek. E kiváló műsor ma utoljára kerül bemutatásra. Holnap új műsor.

— **Fajborok palackozva** literenként kaphatók Szabó Lajos fiai cégnél.

— **A felhőszakadás pusztításai a Szilágyságon.** Szilágysomlyóról jelentik: A Magura hegyről, ahol a felhőszakadás miatt sok víz gyűlt össze, ezek az óriási víztömegek lezuhantak a városra. A közlekedés megszűnt. A rohanó ár embereket, állatokat elsodort, a fákat kitördelte, a házakat ledöntötte. Egy kőbánya leszakadt, a vasúti forgalom szünetel.

— **A kuruzsló.** Révész József bormérő, Homok-kerti lakosnak Mariska nevű 14 éves leánygyermeké már évek óta betegeskedik. Szülei a legnagyobb gonddal és áldozatkészséggel gyógykezeltették, anélkül, hogy valami eredményt értek volna vele s a leány egészsége javult volna. Nemrégben valaki Sallai István büdsszentmihályi javasembert ajánlotta, mint aki feltétlenül meg tudja gyógyítani a beteg gyermeket. Irásban, majd szóval megegyeztek hetven koronában, amit Révész le is fizetett. Az orvososság azonban csak nem akart megérkezni. Ma végre Révész József megunt a várakozást, látta be van csapva, feljelentette a kuruzslót a debreceni rendőrségen, ahol Sallai ellen család miatt megindult a nyomozás.

— **Mentze Henrik újdonságok áruháza,** a legolcsóbb beszerzési forrás. Piac-utca 38. szám, diszmiáru, gyermekjáték- és háztartási cikkekben.

— **Leforrázott gyermek.** Boros Sándor nyolc éves gyermek játék közben nekiszaladt egy házbeli asszonynak, aki éppen forró tejet vitt egy lábában. Az összeütközés következtében a tej a lábából kiömlött s a gyermeket vállán, mellén súlyosan összeégette. A leforrázott gyermeket a szülei lakásán ápolják.

— **Verekedő testvérek.** Juhász Mihály 24 éves kötőrő pár hét előtt Ungváron összehozott fivérével Juhász Gáborral. A testvérek birokra keltek egymással, miközben az idősebb testvér, aki erősebbnek is bizonyult, fivérét Mihályt oly szerencsétlenül vágta földhöz, hogy annak feje egy facövekbe vágódott és súlyos sérülést szenvedett. Hanyag kezelés folytán most a sebfeület annyira elmérgesedett, hogy Juhász Mihályt ma be kellett szállítani a debreceni közkórházba.

— **Csak Török-pezsőt igyunk,** minden jobb üzletben kaphatja.

BORSAJTÓ

és SZÓLÓZÚZÓ gyártmányainkat ajánljuk a t. szőlősgazdák figyelmébe. **DEBRECZENI VASÖNTÖDE ÉS GÉPLAKATOSSÁG**
Debreczen, II., Hadházi-u. 22. Alapított 1882-ben.

— **Véres összetűzés a Bozzay-telepen.** Ma este kilenc óra tájt a mentőket sürgősen hívták a Bozzay-telepre. Itt véres összetűzés támadt két Uj-utcai ember, Vágó Sándor és Karánszegi József között, akik késekkel felszerelve rohantak egymásra s oly súlyosan összeszúrták egymást, hogy mindkettőt be kellett szállítani a közkórházba.

— **A város szegényei.** A városi szegényügyi bizottság szeptember hó 4-én, csütörtökön délután 4 órakor a városháza 22. számú hivatali helyiségében ülést tart, melynek tárgyai: Segélyezések és egyéb folyó ügyek.

— **Paplanok, matrácok,** ágypokrócok kaphatók Szabó Lajos fiai cégnél.

— **Hatóságilag fertőtlenített** legújabb miniszteri utasítás szerinti kiadási ódon tankönyvek, ugyszintén új állapotban is **Aczél antiquariumában** (Első Takarékpénztár-palota) szerezhetők be. Meg neri felelők bármikor kicseréltetnek.

— **A legfinomabb női kézi-táskák,** pénzszivar- és cigaretta-tárcák, bőröndök, utikosarak és teljes uti felszerelések olcsó szabott árak mellett kaphatók **Mentze Henrik** újdonságok áruházában, Piac-utca 38. sz., a Hungária-kávéházzal szemben.

— **Ha gyermekének jó és olcsó ruhát akar,** menjen el Grünfeld Adolf és Társa céghez Kistemplom mellett, ott leszállított árak mellett árulnak.

— **Apróbb lopások.** Tóth Albertné Csillag-utcai lakosnő panaszt tett a rendőrségen, hogy valaki szobájából aranyláncát egy szlv alakú aranyfüggővel együtt ellopta. — Kain Antalné pedig Hadai Mari cigány nő ellen tett feljelentést, ki tőle egy ócska öltönyt vett át eladás végett, árával azonban nem számolt el. A rendőrség mindkét eset körül nyomozást folytat.

Színház

A színház műsora:

SZERDA: *Az elvált asszony*, operett.
CSÜTÖRTÖK: *Váljunk el*, vigiáték.
PÉNTEK: *A csókszanatórium*, operett. Bemutató előadás.
SZOMBAT: *A csókszanatórium*, operett.

* **Lakások.** Üres nézőtér, ócska díszletek és fagyos fogadtatás mellett adták elő ma este a „Lakások”-at Ez alkalommal mutatkozott be az új naiva: Bányai Irén, akiben sok kellemes varázs van, ami sikerre predesztinál, azonban úgy érezzük temperamentuma folytán inkább a vígjátéki-szubret szerepkörben érvényesül. Most is inkább temperamentumos, mint naiv volt. Amit Kárclyi Ibolykáról éppen nem mondhatunk. Ez a színésznő még sokáig kell hogy keresse a szerepkörét, amíg oly színpadra tarthat jogot, mint a debreceni. Ahol a mai estén egy francia hercegnőt próbált eljátszani — tótus dialektussal. Lajtai a főkomornyikot alakította fölényesen, de kevés szereptudással. Azonban így is szép sikerrel. Látszik, hogy a társulat vezetésében a kapkodás és a kaszszasikerekre való törtétes érvényesül a tervszerűség és művészi szempontok rovására. Ez az előadás is márról holnapra került színre. Fehér Gyula jó volt, Nagy Sándor kevésbé. A színpadon a régi díszletek is rombolták az illúziót.

* **Az elvált asszony.** (A színház irodája jelentése.) Fall Leo remek zenéjű, kedves operettje, az „Elvált asszony” kerül színre szerdán Nagy Arankával a címszerepben. Különös érdekességet kölcsönöz még az előadásnak, hogy Oláh Gyula az új énekes bonvivant ez este mutatkozik be Karel szerepében. A többi szerepek is a legjobb kezében vannak, Borbély Lili (Gonda), Mucsy Anna, Madas, Rónai, Kormos, Szalay stb játszó. Az előadást Kovács Miska ujonnan szerződötött karnagy a nagyváradai színház volt tagja vezényli.

* **Világhírű gondolat olvasó az Apollóban.** Anné Rubin, kiről nemrégiben lapunkban megemlékeztünk az Apollóban csodás, isteni művészetét szerda, csütörtök és pénteki előadásban bemutatja. Szept. 15-től a fővárosi orfeumban lép fel és az Apolló igazgatósága áldozatkészségét mutatja, hogy még a pesti szereplése előtt a vidéken is elsőnek lehozta. Ali ben Said török büvész lesz a másik érdekes szám, ki a szultáni udvar házi büvésze. Azonkívül pompás kísérő mozgókép számok lesznek, melyek humorosak, egy csatakép a most lefolyt bolgár-román háboru egyik legvéresebb csatáját mutatja be. Trafik-jegyek érvényesek.

TÖRVÉNYKEZÉS

Próbafelések

Egy süketnéma házaspár válópöre

Jámbor Juliánna ezidőszent a legszerencsétlenebb teremtés *Nagyszalontán*. Gyermekkorában elveszítette hallóképességét s ámbár nagyon szép és jómodu leány volt, éppen emiatt csak nehezen tudott férjhez menni. A sors *Pardy János* nagyszalontai esküdt fiával: *Vilmossal* hozta össze, aki *süketnéma*.

A házaspár között az első perctől fogva befészkelődött a civakodás, a szegény süketek integettek, magyarázgattak egymásnak, de sehogy sem tudták egymást megérteni. Az örömszüllők minden lehetőt megtettek, hogy kibékítsék a fiatalokat, ezek azonban tudni sem akartak egymásról. A feleség külön ment lakni és megindította férje ellen a válópört, még pedig nagyon különös okok alapján. Azt állította szerencsétlen férjéről, hogy beteges hajlamai vannak. Időközben a férj indított válópört. Mindakettő azt akarta, hogy a törvényszék a másik hibájából bontsa fel a házasságot. A törvényszék ugy határozott, hogy mindkettőt elutasította.

Jámbor Juliánna erre visszament a férjéhez és néhány héten keresztül látszólagos békességben éltek. Mindenki azt hitte, hogy helyreállott közöttük az egyetértés. Később a szomszédok olyan dolgokról beszéltek, amilyenek nem igen szoktak előfordulni a házastársak között. *Pardy Vilmos* naponta három-négy félvilági nőt hívott meg vacsorára. A felesége szívesen vendégelte meg őket, sőt arról is beszéltek, hogy a könnvelmű kis hölgyikék rendszerint csak másnap távoztak. Végre Jámbor Juliánna is kifogyott a türelméből, gyermekével együtt visszament az apjához s azóta teljesen külön élnek.

Jámbor Juliánna, miután hallotta, hogy a válópört nem lehet semmi, nő- és gyermektartásért indított keresetet a férje ellen. A nagyszalontai kir. járásbíró havi husz korona tartásdíjat állapított meg a férjével szemben.

Pardy Vilmos megelébbezte az ítéletet s az ügyet tegnap délelőtt tárgyalta a nagyvárad kir. törvényszék polgári felelbiteli tanácsa. A tárgyalás folyamán több tanu igazolta, hogy a házastársak között az együttélés lehetetlen. Szóba kerültek a félvilági hölgyek is. *Móré Pál dr.* védő egy darab papirosra irt bizalmas kérdést és Jámbor Juliánának nyújtotta, aki nagyon röviden felelt:

— Azok csak *próbafelések* voltak.

Az elnök hasztalanul intett, a felperes nem mondott többet. A törvényszék szeptember 9-én hirdeti ki az ítéletet, amely minden valószínűség szerint kedvező lesz Jámbor Juliánának.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitel	434
Osztály hitel	435
1 számlakos koronajáradék	81.50
Államvonal	711
Jelműködés	438.60
Filmamurányi	714
Salgótarján	769
Könnli vasal	648

Irányszat:

Magánleszámitolási kamatláb:

Bécs 5 1/2 %, Berlin 4 1/2 %, London 4 1/2 %.

Budapesti gabonátőzsde.

Svare E. (Strasser és Könn) debr. bismányos távirati jelentése	
Búza májusra	11.50
„ szeptemberre	12.08
1913. okt.	8.95
Rozs októberre	8.84
„ szeptemberre	8.83
Zab októberre	8.19
„ szeptemberre	7.68
Tengeri 1918. t. szeptemberre	7.68
aug.	7.68

Készára változatlan.

Fizetéképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéképtelenségeket jelenti: *Bogdán Miklós Déva*, *Feldmann Dávid Budapest*, *Thököly-ut 8.*, *Szenkovic Antalné Nyárádszereda*, *Ignjatovic és Plavsic vas- és fűszerkereskedő Titel*.

Ingatlanok forgalma.

Szepessy Károly és neje *Járitz Berta* veszi *Frank Zsigmond*tól 7 hold 1589 négyszögöl szántóföldet 4500 koronáért.

Hermes magyar általános váltóüzlet veszi *Tóth Gyula* cégtől 1480 négyszögöl debreceni ingatlanát 165,000 koronáért.

1696—1913. tkvsz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A derecskei kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy *Zöld Mihályné* végrehajthatónak *Békési András* és neje *derecskei lakosok* ellen folytatott végrehajtási ügyében 120 korona tőke, ennek 1911. évi január hó 1-ső napjától járó 6% kamatai, 48 korona 20 fillér már megállapított végrehajtási és az árverést jelenleg 15 korona 30 fillérben megállapított, valamint a még felmerülő költségekből álló követelése kielégítése céljából a derecskei kir. járásbíró hatáskörében levő, a derecskei 959. sz. betétben 1442. hrszám alatt felvett házass. beltelekre 1600 koronában megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverés elrendeltevén, annak foganatosítására határidőül az **1913. évi szeptember hó 17 ik napjának d. e. 9 óráját** Derecskére, e bíróság árverési termébe kitzte.

Kikiáltási ár a becsár, azonban az árverésre kitett ingatlan a kikiáltási ár 2/3 (kétharmad) részén alul eladatni nem fog.

A bánatpénz az ingatlan kikiáltási árának 10%-a.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban letenni, vagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt a kiküldöttnek átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt e kir. jbiróság mint tkvi hatóságnál, ugy Derecske község házánál tekinthetők meg.

Derecske, 1913. évi június hó 19. napján. A kir. jbiróság mint tkvi hatóság.

Fürt s. k., kir. jbiró.

!! MEGÉRKEZETT !!

MOSKOVITS JÓZSEF
uri szabó divattermébe
a legfinomabb a n g o l
DIVAT SZÖVETEK
városi újbérház 26. A nagy-
érdemű urak pártfogá-
sát kéri, tisztelettel:

MOSKOVITS JÓZSEF

Tíz szőlő
azontul
5 fillér,
hirdetés

Lev

Jelölés levél
szám

ü

jeligére levél
hivatalban

szép kis l
nek meg
vel vasár
dón a rég
egy pad
anyjával
csicsert
tudja ki v
gyik a ba
dassa. J
e lap szer
bemutatk
lom kom

hangulat,
szor mon
ugye, hog
Láthatta
nyire nem
semmi sen
dég azt es
tanácsolok
Klém. Bal

miért nem
ugy, amin
szén mind
akarjuk é
ként kell
a hét szab
teh már
csatornák
rozás szü
meg van r
Positiv.

EGYE
árva, 75.00
pénzhozón
jesen fű
hölgy, 150.
gyonnal, s
meánének.
szándékua
lás mellék
nek: Hym
sabethstras

HE ügy

kerestetik,
jól be van
szakmában
sággal bir.
retnek

Baemel, S
R.-t.-hoz,

REIG

Tíz szög 50 fillér, azontul minden szó 5 fillér, a legkisebb hirdetés 50 fillér. ::

APRÓ HIRDETÉSEK

Vastag betűből szedett minden szó 10 fill. Apró hirdetések előrefizetendők. ::

Levelezés

Jeligés levélnél a hirdetés száma is kérietik.

Údo élet

jeligére levél van a kiadó-hivatalban. 878

Ama

szép kis leánnyal szeretnék megismerkedni, akitel vasárnap a nagyerdőn a régi lövölde előtt egy padon ültem, és aki anyjával olyan édesen csicseregett. Azt hiszem tudja ki vagyok, ha vagy egy barátságomra, tudassa „Józi” jelige alatt e lap szerdai számában, bemutatkozhatom-e. Célm komoly. 883

Az élet

hangulat, ezt már sokszor mondtam. Na — ugye, hogy igazam van! Láthatta vasárnap menyire nem volt hangulat semmi sem. Mások mindig azt cselekedje, amit tanácsolok, hisz ösmeri Klént. Balázs. 884

Negatív

miért nem lehet minden úgy, amint akarjuk, hiszen mindég egyformán akarjuk és mégis másként kell lenni. Csak ez a hét szabad, a jövő héten már elzáródnak a csatornák. Gyors elhatározás szükséges, aztán meg van nyerve a csata. Positiv. 877

EGYEDÜL ÁLLÓ

árva, 75.000 korona készpénzhozománnyal, és teljesen független orosz hölgy, 150.000 korona vagyonnal, sürgősen férjhez mennének. Csakis komoly szándékuak, vagyon, válás mellékes jelentkezőnek: **Hymen, Berlin, Elisabethstrasse 66.** 2018

HELYI ÜGYNÖK

kerestetik, ki a vevőknél jól be van vezetve és a szakmában teljes jártassággal bír. Ajánlatok kéretnek 2097

Baumel, Steiner és Trsa R. t. hoz, LUGOS.

U

lazásomból hazatérve, ismét a nagyérdemű hölgyközönség szíves rendelkezésére állok. Sikertült oly elsőrendű **férfi szabászra** szert tennem, kinek gyönyörű angol munkája a legkényesebb igényeket is kielégíti.

PILICZER női divatterme **Péterfia-u. 39.** 2105

KIADÓ

a **Széchenyi-u. 24. sz. a.** egy 10 méter hosszú, 5-30 méter széles, 6 ablakos, teljesen világos, magas **udvari helyiség**

mely kiválóan alkalmas építészeti vagy más akármilyen irodának, garcon lakásnak, műhelynek, vagy raktárnak. Azonnal bérbé vehető. — Ertekezhetni a háztulajdonossal **József kir. herceg-utca 19. sz. alatt.** — Aki ezen helyiség bérletére reflektál, megtekintés előtt itt keressen fel. 2106

Különte

Míg a készlet tart az új Béka áruházban Piac- és Hatvan-utca sarkán legújabb faconis selem bluzok 19 korona. Szövet etamin és batizt bluzok 5 korona, 1 vég angol vászon finom szálú 11 korona, egy kész rumburgi lepedő varrás nélkül 2-40 korona, szövet maradókok 140 cm széles 3 korona. Férfi ingek és fehérneműk remek választékban. Fiu és leánykaruhák remek választékban. Csekély bevásárlásnál sok pénzt takaríthat meg a Béka áruházban. 1715

Kitűnő ellátás mellett 1-2 tanuló vállalnék szeretetteljes felügyelettel. Tanulási ára is felügyelnék. Arany János-utca 16. sz. 881

VIZVEZETÉK,

csatornázás, központi fűtéseket szakszerű kivitelben jótállás mellett. Tervrajzot és költségvetést díjtalanul készítek. Házak évi jókarban tartását csekély díjazásért vállalom. **Gyenes Antal,** Miklós-utca 29. sz. Telefon 379. 34

Kosztót

és teljes ellátást kaphat 2-3 tanuló, egyedül álló özevgyasszonynál, kinek szép lakása van. Gyermekre nagy gondot tud fordítani. Cím: Kleinné, Aranyjános-utca 16. szám. 880

Uri

családnál tanulók teljes ellátást nyernek. Magos-utca 7. 2102

Lakás

Lakatos- vagy asztalosműhelynek való helyiség és egy szoba kiadó. Széchenyi-utca 44. szám. 727

Piac-utca 85. sz.

Üzlethelyiség azonnal kiadó bármilyen célre: I. üzlethelyiség K 1000 I. 1100 Ertekezhetni: Wiener A d o l f zsák- és ponyvaüzletében, Kossuth-utca 27. sz. 1789

Miklós-

utcai 21 szám alatt egy nagyobb udvari lakás azonnal, vagy november 1-re kiadó. Irodának is nagyon alkalmas. 836

Üzlet

SZLATVINI-VIZ a legjobb bugyhajtó. Kapható a **Deutsch-üzletekben.** 13

VALÓDI édes, nemes szegedi paprikakülönlegességek óriási raktára Lindenfeld J. Jenő fűszer-, gyarmat-áru nagykereskedésében, pénzügyi palota. Telefon 79. sz. 1755

Iskola tászkák

gyermek-női **harisnyák,** férfi ingek, divatos **kalapok** és **nyakkendők** legolcsóbban **Schwarz M. L.** Piac 52 (Megyeház) mellett. 26

Maison Biró

angol női szabó, női ruha

szalonját,

mely 8 évig Budapesten Rákóczy-ut 1. szám alatt létezett, 2107

Debreczenben, ::: Deák Ferenc-utca 13. szám alá, :::

a Royal-kávéház közelébe

helyezte át.

Jutányos árért készít

— hozott kelmeiből is — kosztümöt, raglánt, sportruhát, plüskabátot és színházi köpenyt.

MA MÁR LEGSZEBB ÉS LEGJOBB PÉNYKÉP ÉS LEVELEZŐ-LAPOK GÁBOR MŰ-TERMÉBEN KÉSZÜLNEK, CSAPÓ-UTCZA 10. SZÁM ALATT. :::

Tankönyvekért

fél árul többet ne fizessen senki, bekötésért ne fizessen egy fillért sem, mert az összes fiu- és leányiskolai előírt tankönyvek fél áron kapható **Harmathynál,** Fűvészkert-utca 14. (Püspöki palotához 5-ik ház). Minden osztály könyvre egy gyönyörű tanári zsebkönyv gratis. Rajzkörzők, vonalzők, könyvtartók leszállított áron. Tessék meggyőződni! 1974

Üzletszerzőket

keres életbiztosító-intézet

magas járandósággal.

Nyugdíjas egyéneknek igen alkalmas mellékfoglalkozás. Ajánlatok referenciákkal a kiadóhivatalba kéretnek „Nyugdíjjogosultság” jeligére. 2045

Állás

Könyvelő,

aki a főkönyvvezetés, mérlegcsinálás minden ágában kitűnő gyakorlattal bír, pénzügyi vezető állást töltött be, állását változtatni óhajtja. Esetleg több helyen könyvvezetést is vállal. Jelenleg is minden délután szabad idő felett rendelkezik. Cím a kiadóban. 388

Francia

nyelvmentest keresek — szeptember 1-étől. Cím a kiadóhivatalban. 824

Német

és angol nyelvet beszélő (keveset magyarul is) urileány, nevelőnői, társalkodónői, vagy házi kisasszonyi állást, szerény feltételek, mellett azonnali belépésre keres. Fő, a jó bánásmód. Felvilágosítást nyújt Materny Lajos főesperes, Miklós-utca 3. 826

Kereskedelmit

végzett, német nyelvet is bíró, gyors és gépirónő állást keres. Beléphet azonnal. Cím a kiadóhivatalban. 784

Irodai

gyakorlattal bíró szorgalmas leány, gyors- és gépirásban teljesen jártas, azonnali belépésre irodai alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban.

Friedr. Mester intézete kereskedelem-tudományi tanfolyamok részére. Az Európa határain túl ismert előbbi kereskedelmi akadémia tulajdonosa, **Leipzig.** Ismertetéseket ingyen küld az igazgatóság.

Értesítés !!

Van szerencsém a n. é. vadászközönség b. tudomására hozni, hogy Piac-utca 75. szám alatt levő fegyverműves műhelyemet, mely 1899. év óta fentáll, **Piac-u. 52. sz. alá helyeztem át,** hol minden e szakmába vágó munkát szakszerűen, pontosan és jutányos ár mellett készítek. A n. é. vadászközönség b. pártfogását kérve 1973

SKOTH SÁNDOR

fegyverműves

Debreczen, Piac u. 52. sz., az udvarban, megyeház mellett.

Adás-vétel

Butorok

legolcsóbban kaphatók, havi részletfizetésre is. Weisz Gyula asztalos és kárpitosnál, Széchenyi-u. 19. Minden kárpitos munkát felvállal. 1923

Egy

jóakban levő **CSIKAGÓI AGYU** fényképezőgép olcsó áron eladó Daróczy Imre fényképésznr. — **H.-Nánss 3154.** 2111

Egészen

új ház eladó. Csillag-utca 16. 839

Iskolai, Intézeti és Internátusi

fehérneműek,

leány és fiu ing, nadrág, harisnyák,

zsebkendők, **Ágyneműek:** paplan,

és **matrácok,** előírás szerint kitűnő

minőségben, jutányosan beszerezhetők:

DONOGÁN ÉS SOMOSSY CZÉGNÉL,

Hajdu vármegye szállítói

Debreczen, Kistemplombazár.

OLCSÓ CZIPÓK

Megvettem a Kobrak czipó csődtömegét és a mai naptól leszállított áron árusítom.

Diamantstein Adolf Piac-utca 42.

Leányok ! Halló ! Leányok

ISKOLÁS LEÁNYOK!

a legszebb iskolai és alkalmi ruhák, külön bluzok, kötények, fehérneműk, harisnyák minden nagyságban, gyönyörű kivitelben kaphatók

FIUKNAK!

Ingek, alsónadrágok, harisnyák, nyakkendők, gallér, kézelő, zsebkendők a legszebb dolgok, a rossz viszonyok miatt minden áron kaphatók. Saját készítésű paplanok, uri, női fehérneműk, divatcikkek, pipere-, diszmu-, rövidáru és szabókellékek dus raktára.

Gyermekruhákat méret szerint 24 óra alatt készítünk.

REICHMANN DIVATÁRUHÁZA Piac-utca 85, Royal-kávéházzal szemben.

INGYEN!

Apollo

mozi jegy

Értesítjük a nagyrabecsült

KÜRTHY

cipőkrém

fogyasztóit, hogy minden egyes doboz **Kürthy cipőkrém** után **ingyen adunk az APOLLO színházhoz egy jegyet**, amely ezentul minden előadásra érvényes.

Kapható nagyban és kicsinyben

Grosz Sándor és Testvére
nagy áruházában **Csapó-u. 7,**

valamint

Ióna János, Nyil-utca.	Schwartz Ignátz, Széchenyi-utca.
Mogyoróssy Gyózó, Rákóczy-utca.	Feuerstein Mór, Arany János-utca.
Stanga G. Gyula, Burgondia-utca.	Moskovicz Márkus, Külsővásártér-u.
Róth Jenő, Szentanna-utca	Goldmann Hermann, Salétrom-utca.
Kaldor L. és Társa, Csapó-utca	Brunner Gyula, Péterfia-utca.
Kupfer Jakab, József k. herceg-utca	Farkas József, Bethlén-utca.
Weisz N. Gyula, Vargakert, déli sor.	Sárközy Sándor, Hatvan-utca.

Farkas György,
Árpád-tér.

Van szerencsénk a nagyérdemű vadászközönség b. tudomására adni, hogy Állandó nagy raktárt tartunk fenn «Sauer» suhly, «Morgenstern» welperti, «Forgeron» lüttichi és más belgiami vadászfegyverekben; Flobertek, revolverek, ismétlőfegyverek és pisztolyok, valamint bel- és külföldi töltények, u. m.: «Fasan», «Waidmannsheil» és «Jagdkönig» és vadászati felszerelésekben. *Javításokat olcsón és jól végzünk.* Kiváló tisztelettel

Ladányi József és Társa Debreczen, Piac-utca 83. sz., a Royal-szállóval szemben.

3156—1913. v. k. szám.

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. járásbírósnak 1912. V. 4943/6. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint a Wiener Eskompte Verein wieni cég részére debreczeni lakos'ól 98 K 19 f. tőke, ennek 1912. év október hó 10. napjától számítandó 6% kamatai és az eddig összesen 55 kor. 56 fill. perköltség erejéig 1912. évi december hó 19-én bíróság fel-foglalt és 3430 koronára becsült üzleti berendezés és ruhaszövetekből álló ingóságok **1913. évi szeptember hó 3-án délelőtt 12 órakor** kezdetét veendő és Debreczenben, a Zsibvásártéren megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mind-azon foglaltak részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Utasítatik a végrehajtást szenvedő, hogy árverés napjára az ingókat a jelzett helyen állítsa elő.

Debreczen, 1913. évi augusztus hó 4-én.
Oláh Géza, bírói kiküldött.

Gyermekjáték

a ruhamosás elvégzése a

Persil

önműködő mosószerrel.

Jótállás mellett ártalmatlan! Chlor nélkül

Félórai főzés után

vakító fehér ruhát!

„PERSIL” kiméli a vásznat és a fehérenemű az üstben való kifőzés után olyan szép lesz, mintha a napon a szabadban lett volna fehérítve.

Gyár: **Gottlieb Voith, Wien III/1.**

Kapható mindenütt.

Mack' féle

KAISER-BORAX

Előkelő Toaletszer
Száz ezer családban használatban, finomítja és széptíti a bőrt, megvédelmezi minden időjárás ellen. Csak valódi piros kartonban a 15,30 és 75 fillér. Kaiser-Borax-Szappan 80 fillér. Tola-Szappan 40 fillér.
GOTTLIEB VOITH WIEN III/1
Mindenhol kapható.

A Gazdasági Takarékpénztár Részvénytársaság

értesíti t. részvényeseit, hogy részvényeinek kicseréléseit **1. évi szeptember 1-én megkezdte.**

A jelenleg forgalomban lévő 200 K n. é. részvények helyett 2 drb, egyenként 100 K n. é. részvény, a Debreczenvárosi Takarékpénztár R.-t.-féle 100 K n. é. részvény helyett pedig 1 drb ugyancsak 100 K n. é. Gazdasági Takarékpénztár R.-t.-féle részvény lesz kiszolgáltatva.

A részvények az 1913. évvel kezdődő összes le nem járt szelvényekkel együtt nyújtandók be kicserélés végett.

A részvények kicserélése díjmentes.

Az igazgatóság.

Szülők figyelmébe!

A közeledő iskolaév alkalmából megtekintésre ajánlom legjobb kivitelű és legjobb anyagból készült

férfi-, fiu- és leánykaruháimat.

Az árak kitünő minősége által nagy megtakarítás érhető el.

NEUMANN M.

cs. és kir. udvari kamarai szállító

DEBRECZEN, PIACZ-UTCA 51. SZÁM.